

Hr. Inatsisartuni ilaasortaq Hans Enoksen, Siumut
 MAANI

Naalakkersuisunut apeqqut nr. 121-imut akissuteqaat pineqarluni piniartut qilalukkanik qaqortanik qernertanillu immikkut pisassiissutinik tunineqarsinnaanersut?

Naalakkersuisoqarfimma ulloq 20. oktober 2009 Naalakkersuisunut apeqqutit tigusimavaa pineqarluni piniartut qilalukkanik qaqortanik qernertanillu immikkut pisassiissutinik tunineqarsinnaanersut?

2009-121
 26. oktober 2009
 Postboks 269
 3900 Nuuk
 Oq/tel +299 34 50 00
 Fax +299 32 47 04
 apnn@gh.gl
 www.nanoq.gl

1) Upernavimmi ukiunut 2009-2010-mut qernertanik qilalugartassiissutit nungunneqareersimapput. Naalakkersuisut piniartunut saniatigut pisassiinissamik pilersaaruteqarpat?

1-imut) Nalunaarutiginiuuvara, TAC-it pisassiissutillu aalajangersakkat ukioq naallugu naammanniartassasut pisuussutinik uumassusilinnik piujuartitsineq tunngavigalugu iluaquteqarsinnaaneq eqqarsaatigalugu.

Patsisit tulliuuttut tunngavigalugit suli isumaqarpunga, qilalukkanut qaqortanut qernertanullu pisassiissutitut aalajangiussat aalajangiusimaneqassasut: Naalakkersuisut ulloq 13. august pisassiissutinut uumassusilinnik misissuisut kaammattuutaannut naleqquttumik ukiunut pingasunut pilersaarut akuersissutigaat. Ukiunut pingasunut pilersaaruteqarneq makkunuunatigut iluaqutaassaaq: 1) pisassiissutit piujuartitsinissamik tunngaveqanngitsut kingunerisaannik CITES-ip aamma EU-p ataaniittunut eqqussuinermit annissuinerinermullu killilersuutaasinnaasut annikillisinneqarnissaannut, 2) piniartut pisarineqartussatut naatsorsuutigineqartunut piniarnerminnik naleqqussaannissaannut pisariaqassappallu allatut isertitassarsinnaanissaannut, 3) pisortat aqutsineranni allaffissornikkut suliassat annikillisinneqarnissaannut taamaalilluni pisuussutit aningaasartuutaavallaanngitsumik atorineqarsinnaaqullugit.

Nuna tamakkerlugu pisassiissutinik aalajangersaasarneq periuseq tulliuuttoq naapertorlugu ingerlanneqartarpoq (sapaatip akunneri arfineq-pingasut). Nungusaataanngitsunik pisarineqartartunik, pisanik nalunaarsuineq aamma atuisut ilisimasaat tunngavigalugu ingerlatsivik pisassiissutissanut pilersaarutitut siunnersuutigineqartup saqqummersinneqarnera siulleq suliarineqartarpoq. Taanna Namminersorlutik Oqartussani immikkoortortanut attuumassuteqartunut tusarniaassutigineqartarpoq. Tusarniaanermi akissuteqaatit ilanngussuunneqassapput inaarutaasumillu saqqummiussassaq suliarineqassalluni, akuersissutigineqassalluni Aalisarnermullu, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisumit atsiorneqarluni. Inaarutaasumik

pisassiissutitut pilersaarut Naalackersuisunut saqqummiunneqassaaq, akuersissutigineqareerunilu tusagassiutitigit nalunaarut aamma Namminersorlutik Qartussat nittartagaat aqutugalugit nalunaarutigineqassalluni. Nuna tamakkerlugu pisassiissutitut aalajangersaanissamut tunngavigineqartumut tunngavigineqarput isumaqatigiissutit pingasut tamarmik naleqqatigiissut aamma siunnersuineq/ilisimasat.

a) Nunani tamalaani isumaqatigiissutit

Kalaallit Nunaata nunani tamalaani isumaqatigiissutit akuersissutiginiuuai soorlu Uumassusillit assigiinngiaartuunissaat pillugu isumaqatigiissut (CBD) aamma Washington-imi isumaqatigiissut (CITES), pinngortitap illersorneqarnissaa pillugu pisussaaffinnik, uumassusillit assigiinngiaartuunerata attatiinneqarnissaanik aamma pinngortitamit pisuussutit iluaquteqarnerup piujuartitsinissamik tunngaveqarnissaanik mianersortumillu tunngaveqarnissamut naapertuuttuunissaanik kinguneqartussat.

b) Uumassusilinnik misissuisut siunnersuisarnerat

Uumassusilinnut tunngatillugu siunnersuisuusarpoq Atlantikup Avannaani Miluumasut Imarmut pillugit Ataatsimiititaliarsuup (NAMMCO) ilisimatuussutisimut ataatsimiititaliarsuata qilalukkat qernertat qaqortallu pillugit suleqatigiissitaata aamma JCNB-p ilisimatuussutisimut suleqatigiissitaata (SWG) akornanni ataatsimut suleqatigiissitaq (JWG). Pisassiissutit amerlassusiinut tunngavigineqartarput kalaaillit/canadamiut qilalukkat qaqortanut-qernertanullu ataatsimut ataatsimiititaliaannit siunnersuutit, *Joint Commission on Conservation and Management of Beluga and Narwhal (JCNB)*, taassuma maajimi 2009-mi ataatsimiinnerani siunnersuutai kingulliit tiguneqarput.

c) Atuisut ilisimasaat

Ukiut tamaasa piniartut pisatik PINIARNEQ-mut nalunaarutigisarpaat. Paasisstisat tamakku pisortat ingerlatsineranni uumassusilinnik misissuisut sumiiffinni siunnersuisarfiginngisaanni pisassiissutit aalajangersarneqarnerannut, kommunit akornanni pisassiissutit agguanneqarnerannut, pisassiissutillu aalajangersarneqarneranni, uumassusilinnik misissuisut kaammattuutaannut naapertuuttumut, piniartutut inuussutissarsiortut eqqarsaatigalugit qulakkeerinninnissamut atorneqartarput.

Sumiiffinnut aqutsivigineqartunut pisassiissutitnik agguaaassisarneq

Nunap immikkoortortakkaartumik pisassiissutininik agguassisarneq periuseq tulliuotoq naapertorlugu ingerlanneqartarput (sapaatip akunneri sisamat). Nuna tamakkerlugu pisassiissutit Naalakkersuisunit akuersissutigineqarsimalerpata, ingerlatsivik nunap immikkoortortaanut pisassiissutininik agguaassinissamut siunnersuusiussaaq. Siunnersuut taanna sapaatip akunnerinik sisamangajannik piffissalerlugu tusarniaassutigineqassaaq ukununani KNAPK, TPAK aamma KANUKOKA, tamatumalu kingorna siunnersuut najukkami immikkoortortaqaqfinnut tusarniaassutigineqassalluni. Immikkoortunit taakkunannga akissutit siunnersuummut oqaaseqaatit katersorneqasapput. Taamattoqareerpat Pisassiissutininut siunnersuisartut naapissapput Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisumut inassuseqaasiorniarlutik. Inaarutaasumik pisassiissutit agguanneqarnissaata Naalakkersuisumit akuersissutigineqareernerata kingorna tusagassiorfinnut nalunaarut aamma Namminersorlutik Oqartussat nittartagaat aqqutigalugit nalunaarutigineqassalluni.

Pisortat ingerlatsiveqarfiinut pisassiissutininik agguaassisarnermut tunngavigineqartarput uumasooqatigiinnut naleqquttumik killiliisimaneq kiisalu piviusorsiorlumik agguaassinissamut najoqqutassat. Agguaassinissamut najoqqutassani aallaavigineqartarput ukiuni 1993-imiit 2003-mut pisanik kisitsisitigut paasissutissat ukiumilu pisassiiviusumi tulliuuttumi pisassiissutininik pisarineqarsimasut. Tamakku saniatigut annikinnerusunik iluarsiiisuteqartoqartarpoq, isorliunerusut kommunillu angisuunik angallateqarfiunnginnerusut amerlasuunillu inuussutissarsiuutigalugu piniartortallit iluaqtissinniarlugit. Pisassiisarnermut siunnersuisooqatigiit tassaasut KNAPK, KANUKOKA, Aalisarnermut Piniarnermut Nunalerinermullu Aqutsisoqarfik aamma Aalisarnermut Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik tamakku saniatigut agguaassinermut iluarsiiisuteqarsinnaapput, taamaalilluni taanna ukiumi pineqartumi nuna tamakkerlugu pisassiissutit amerlassusiannut naleqqussarneqarsinnaaqqullugu. Taamaalilluni agguaassisarnermut najoqqutassap nalilersoqqinnissaanut periarfissaqarpoq, tamannalumi aammattaaq Avannaani angalaninni kingullermi nalunaarutiginiuuvara.

Nunap immikkoortortaanut pisassiissutit agguanneqartarnerat periuseq tulliuotoq naapertorlugu ingerlanneqartarpoq (sapaatip akunneri marluk). Piniarnermut Aalisarnermullu ataatsimiititaliap imaluunniit kommunalbestyrelsip aalajangersinnaavaa najukkami soqutigisaqatigiit tusarniareerlugit najukkami pisassiissutininik agguaassinissaq.

2) Pisassiissutit nungussimasarput, qilalukkat ingerlaarnerminni sumiiffimmi nunaqarfiit arlallit eqqaannut suli apuutinnigitsut.

2-mut)

Pisarineqartartut agguataarneqarnerat

Kitaani qilalukkanik qernertanik pisarineqartartut katersorsimanagerarput Avannaani aasaanerani pisarineqartartunut (nuna tamakkerlugu pisassiissutinit 310-usunit 54%) Qimusseriarsuarmi Savissivimiit aamma Upernavimmiit juni-augustillu qaammataanni kiisalu Qaanaami Avannarlerni pisarineqartartut. Qilalukkat immap sikuata siaruarsimanagera malittarisarpaat, taamaasillunilu ukiukkut pisaqartoqartarluni Kitaata sinnerani (Uummannamiit – Kangaatsiamut) qaammatini novemberimiit februarimut katersorsimanagerarlutik.

Kitaani qilalukkanik qaqortanik pisarineqartartut piffissap qanoq ilineranut annikinnerusumik agguataarsimapput, sulili Kangaatsiap avannaani sikusartumi oktober-januarimut ukiukkut piaartumik pisarineqartartunut katersorsimanagerarlutik (nuna tamakkerlugu pisassiissutinit 310-usunit 66%). Ukiukkut kingusissumi piniarneq pisarpoq Kitaata sinnerani (Kangaatsiap kujataani) qaammatini februar-april-imiunerusoq.

Upernavimmut 2008-09-mi pisassiissutinik saniatigut agguassineq

Naalackersuisuusimasut ukiumut pisassiiviusumut 2008-09-mut qilalukkanik qaqortanik qernertanillu ilaatigut Upernavimmut saniatigut pisassiinissartik aalajangiussimavaat, taamaaliornikkut pisassiissutit marloriaatinngortinneqarsimallutik. Tamannalumi qilalukkanik qaqortanik pisassiissutinik sippuerujussuarnermik kinguneqartarsimalluni.

Qilalukkat qaqortat qernertallu illersorneqarnissaat pisarineqartarnerallu pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 2, 12. februar 2004-imeersumi § 20, imm. 4 naapertorlugu ukiuni qaangiuttuni pisassiissutinit sinniisarnerit pineqartumi sumiiffimmi aqutsivigineqartup pisassiissutissaannit agguassisoqareerpat ilanngaatigineqassapput. Pisassiissutinut siunnersuisartut Upernavimmut tunngatillugu qinerpaat, qilalukkanik qaqortanik qernertanillu pisarineqartartut ima pingaaruteqartigisut aamma taamatut annertussusilinnik ilanngaassinissaq 2009-10-mut ajoqutaassalluni. Taamaattumik Naalackersuisut saniatigut pisassiissutissanik agguassineq aaqqiinertut atorsinnaasutut isiginngilaat, iluarsiissutaasinnaasulli allat atorneqarsinnaasut ataatigut allaaserisassallugit:

1) Nunap immikkoortortaani agguasseriaaseq

Ukiuni kingullerpaani sumiiffimmi aqutsivigineqartumi avannarlerni pisaqarpallaartoqartarnera ingatsikkiartuinnartoq takuneqartarsimavoq. Maannakkut nalunaarutaasumi qilalukkanik qaqortanik qernertanillu pisaqarsinnaaneq sumiiffimmut aqutsivigineqartumut piniartumit angerlarsimaffigineqartumit (imaluunniit uumasup pineqartup uumaffigisartagaanut) kisimi killilersimaneqanngilaq. Tamanna siusinnerusukkut kommunit ileqqoreqqusaatigut nassuiarneqarsimasarpoq ilaatigut Uummannaq kommuniusimasumi tassani taassuma aalajangersimagaa, qilalukkat qernertat taamaallaat Uummannap kommuniata iluinnaani pisarineqartassasut.

Taamatuttaaq siusinnerusukkut Aasiaat kommuniusimasoq assingusumik ileqqoreqquusaqarnikuuvoq.

Sumiiffiit aqutsivigineqartut ataasiakkaat iluini pisassiissutinik agguaasseriaaseq aaqqiissutissatut periarfissaasinnaavoq, taamaasiornikkut sumiiffiup aqutsivigineqartup pisassiissutai sumiiffinnut illoqarfinnut nunaqarfinnullu attuumassuteqartunut agguaateqqinneqarsinnaallutik. Taamaaliornikkut pisassiissutit ilaatigut sumiiffimmi qilalugaqassutsimut pituttorneqassapput kiisalu sumiiffimmut aqutsivigineqartumut attuumassuteqartumut aamma piniartup sumiiffianut aqutsivigineqartumut angerlarsimaffigisaanut. Taamaasiornikkut piffissamik tatisisarneq ikiorserneqarsinnaavoq tassani nunaqarfimmi ataatsimi piniartut sumiiffimmi aqutsivigineqartumi pisassiissutit qilalukkat sarsullutik ingerlaartut ullormi siullermi tamaasa pisarineqarsinnaasarfiat. Ilangullugu iluarsiissutaasinnaasoq unaasinnaavoq pisaqarsinnaanermut akuersissut sumiiffimmut aqutsivigineqartumut ataatsimut pituttorneqarluni imaluunniit qilalugaqassutsimut ataatsimut piujuaannartitsineq tunngavigalugu pisaqarsinnaaneq qularnaarniarlugu, tassani sumiiffiit aqutsivigineqartut arlallit qilalugaqassutsinit arlalinneersunit pisaqannginniassammata.

Siunnersuutit marluutillugit ilanngunneqarsinnaapput sulinermut pineqartumut tassalu qilalukkanut qaqortanut qernertanullu maannakkut nalunaarutaasup iluarsaanneqarneranut.

II) Ukiumi pisassiissuteqarfiusumi piffissap allanngortinneqarnissaa ukiumut ullorsiuteqarfiusumut malinnittunngortillugu

Nunap immikkoortortaani pisassiissutit nungunneqartarnerinut ukiuni siusinnerusuni aaqqiissutissatut siunnersuutaasarsimavoq nunap immikkoortortaanut saniatigut pisassiissutinik agguaassisarneq kiisalu/imaluunniit nunap immikkoortortaani pisassiissutinik nikisitserisarneq. Ukiut ilaanni nuna tamakkerlugu pisassiissutit nungunneqarsimanngiffianni. Ukiuni pisassiissuteqarfiusuni kingullerpaani sumiiffimmut aqutsivigineqartumut Ilulissaniit kujammut qilalukkanut qaqortanut pisassiissutit nalinginnaasumik tamakkerneqanngitsoorput, paarlattuanilli pivoq sumiiffinni aqutsivigineqartuni pingasuusuni avannaaniittunut.

Kalaallit Nunaata Qeqqani pisarineqartartut amerlanerpaartaat ukiuunerani kingusissuklut qaammatini pisarmat (februar-april), ukiumik pisassiiviusumik januar-decemberimut nuussinerup Naalakkersuisut periarfississavai ukiakkut qilalukkanut qaqortanut pisassiissutit agguaateqqinneqarsinnaanerinut, taamaasilluni nuna tamakkerlugu pisassiissutinik tamakkiisumik iluaqutiginninneq qularnaarneqarsinnaalluni, sumiiffiit aqutsivigineqartut arlallit agguaassinermi missukutaatinnagit imaluunniit biologinit siunnersuineq ajoquserneqartinnagu. Taamaatut allannguneq aamma ilaatinneqarsinnaassaaq nalunaarummit iluarsaassilluni sulinermut ingerlanneqartumut.

III) Pisassiissutini atunngitsuukkanik ukiup pisassiiviusup tullianut nuussineq

Naggataatigut aaqqiissutissatut siunnersuutigineqarsinnaavoq pisassiissutini atunngitsuukkanik nuussisinnanissamut periarfissaq, soorlu tamanna teknikkikkut pisassiissutini ilisimaneqareersoq, taanna sumiiffimmut aqutsivigineqartumut Qaanaamut tunniunneqartartoq aamma tikaagullinniarnermi atorineqartartoq. Tamanna siusinnerusukkut piviusumik periarfissaasimanngilaq nunamut tamarmut pisassiissutaasartut annikitsuarsuusarneri pissutigalugit.

3) Puisit amiisa akiinik ukiarmi akikinnerulersitsineq

3-mut) Namminersorlutik Oqartussat Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalackersuisoqarfiup aamma Great Greenland A/S-ip akornanni kiffartuussinissamik isumaqatigiissuteqarnerup § 4.3-mi erseqqilluinnartumik paasinarsisippaa illuatungeriinni sorliit, akinut isumaqatiginninniarnernut akisussaasuunersut: *GG A/S KNAPK-mik akinut isumaqatigiissuteqassaaq. GG A/S-ip tunisisinermi akit assigiinngiiaartuutissinnaavai nunap sananeqaataani sumiiffiup, amip qanoq ittuunera, angissusia pitsaassusialu pissutigalugit. Tunisinermi akit, pitsaassuseq aamma tunisinermi ilitsersuut KNAPK-p aamma GG A/S-ip akornanni isumaqatiginninniutigineqassapput. KNAPK-p aamma GG A/S-ip akinut isumaqatigiissuteqarnissaasa tungaanut, GG A/S inuussutissarsiutigalugu piniartunut suli aningaasanik tapiissutini tunniussinnaavoq, taamaalillutik Aningaasanut inatsimmi aningaasaliissutitut immikkoortitat inunnut eqqarsaatigineqartunut tunniunneqarsinnaaniassammata.*

Aningaasanut inatsimmi konto pingaarnermut 51.02.03-mut aningaasaliissutitut immikkoortitat ilaatigut kiffartuussinissamik isumaqatigiissuteqarnissamut aamma tunisinermi tapiissutitut atorineqartarput. Akeq ilaatigut saqqummersinneqartarpoq ukiup aallartinginnerani ammit amerlassusiisa ukiumi pineqartumi tunineqartussat aalajangersarneqarnerini kiisalu tulliuuttumik GG-p aamma KNAPK-p akornanni akit pillugit isumaqatigiissuteqarnermi. Ukiarmi akinut isumaqatigiissut GG-p aamma KNAPK-p akornanni akitigut iluarsiineruvoq, tassani Naalackersuisut peqataanikuunngillat.

4) Neqinik aningaasanillu amigateqarneq

4-mut) Ullumikkut ulloq qilalukkat qaortat 19-init aamma qilalukkat qernertat 10-it pisarineqareersimapput Naalackersuisunit Upernavimmi sumiiffimmut aqutsivigineqartumut pisassiissutitut tunniussimasaanit 95 aamma 63-usunit. Upernavimmi sumiiffimmi aqutsivigineqartumi illoqarfinni/nunaqarfinni 10-ni inuussutissarsiutigalugu piniartoqarpoq 585-inik. Pisanik nalunaarutit takutippaat, pisat agguataarsimasut inuussutissarsiutigalugu piniartunut 116-inut nunaqarfinnullu 10-nut. Qilalukkanik qaortanik piniarneq illoqarfinni/nunaqarfinni 10-ni ingerlanneqarsimavoq, tassani qilalukkat pisarineqarsimallutik piniartunit assigiinngitsunit ikinnerpaamik 91-usunit. Qilalukkanik qernertanik piniarneq illoqarfinni/nunaqarfinni 7-ini ingerlanneqarsimavoq, taakkunani qilalukkat qernertat 63-it piniartunit assigiinngitsunit ikinnerpaamik 45-usunit pisarineqarsimallutik. Piniartunit ataasiakkaanit nalunaarutigineqarsimapput qilalugartat 1-miit 5-imut, taakkunanga piniartut 34-it tamarmik ataatsimik qilalugarsimallutik qernertamik.

Qilalukkat qernertat 73-it tunisassianik nerineqarsinnaasunik 16,5 tonsinik pissarsiffiusarput kiisalu qilalukkanit qaortanit pisaasimasunit tunisassiat nerineqarsinnaasut 23 tonsingajaat Namminersorlutik Oqartussanit neqinngortitsisarluni aalajangiisartunik nassuiarneqarsimasunik atulluni 225 kiilunik aamma 200 kiilunik qilalukkamit ataatsimit Namminersorlutik Oqartussat neqinngortitsisarnerini aalajangiisartutut nassuiarneqarsimasut atorlugit. Tassa tunisassiat nerineqarsinnaasut 40 tonsingajaat innuttaasunut 2900-inut agguataarlugit.

Taamaasillutik paasissutissiissutit qulaani taaneqartut tunngavigalugit Naalackersuisunit pilersaarutigineqanngilaq biologinit siunnersuutigineqartup kipitinneqarnissaanik imaluunniit pisassiissutitut agguataarinissamut aalajangersarneqarsimasut sumiiffimmik aqutsivigineqartumik ataatsimik allat tamaasa sinnerlugit agguasseqqiinnikkut.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Ane Hansen

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalackersuisoq